

Til beslutningsforslag nr. B 68. Betænkning afgivet af Sundhedsudvalget den 7. maj 2003

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af sundhedsrum for stofmisbrugere som et led i den integrerende og skadereducerende politik på narkotikaområdet

[af Sophie Hæstorp Andersen (S), Lene Garsdal (SF), Naser Khader (RV), Line Barfod (EL) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 14. januar 2003 og var til 1. behandling den 28. februar 2003. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundhedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Høring

Forslagsstillerne har efter fremsættelsen sendt beslutningsforslaget i høring hos en række organisationer, foreninger m.v.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser og høringsvar fra:

Center for Misbrug i Ribe Amt,
Dansk Psykolog Forening,
Dansk Socialrådgiverforening,
Den Danske Dommerforening,
Hiv-Danmark,
Københavns Kommune,
Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere,
Landsforeningen af Væresteder for Stofafhængige og tidligere stofafhængige,

Pårørendeforeningen Landsforeningen for Human Narkobehandling,
Rådet for Socialt Udsatte og Socialpædagogernes Landsforbund.
Indenrigs- og sundhedsministeren har over for udvalget kommenteret de henvendelser, hvori der var bemærkninger til beslutningsforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 9 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, KF og KRF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget kan ikke støtte, at der oprettes fixerum, hvor man lovligt kan både besidde og indtage euforiserende stoffer under overvågning af sundhedsfagligt personale.

Venstre og Det Konservative Folkeparti ønsker at medvirke til at nedbringe antallet af narkotikarelaterede dødsfald. Derfor skal de allerede eksisterende behandlingstilbud forbedres og behandlingsgarantien for stofmisbrugere medvirke til at give stofmisbrugere bedre mulighed for at komme i effektiv behandling. Venstre og Det Konservative Folkeparti vil gerne gøre opmærksom på ekspertgruppens redegørelse fra 2002 vedrørende indsatsen for de hårdest bela-

Bet. o. f. t. beslutn. vedr. etablering af sundhedsrum for stofmisbrugere m.v.

stede stofmisbrugere, hvor det bliver anbefalet at udnytte potentialet i de eksisterende behandlingstilbud.

Venstre og Det Konservative Folkeparti finder endvidere, at det er meget problematisk med en afgrænsning af målgruppen. Hvem er kvalificeret til at få adgang til et fixerum? I følge forslaget skal det være lovligt at besidde og bruge narkotika i fixerummene, hvorimod det fortsat skal være ulovligt at købe, sælge og besidde narkotika uden for fixerummene. Dette er et paradoks, og Venstre og Det Konservative Folkeparti ønsker ikke at støtte et fixerum, hvor næste skridt er et krav om gratis udlevering af narkotika.

Venstre og Det Konservative Folkeparti finder, at det vil være et brud på FN-konventionerne at give tilladelse til oprettelse af fixerum. Lande, hvori der bliver produceret narkotika, vil have svært ved at forstå og acceptere et forslag om lovliggørelse af narkotika i fixerum, når de bruger menneskelige og økonomiske ressourcer på at begrænse det ulovlige udbud af narkotika.

Venstre og Det Konservative Folkeparti vil afvente regeringens kommende handlingsplan og kan på den baggrund ikke støtte forslaget.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget finder, at etablering af sundhedsrum for stofmisbrugere er uforeneligt med kampen mod narkoen.

Dansk Folkeparti mener, at man kaster håndklædet i ringen, såfremt man etablerer lovlige rammer for fixerum, men Dansk Folkeparti anerkender, at der er problemer med en gruppe misbrugere, som i stedet bør gives andre muligheder og ikke ved at acceptere indtagelse af narkotika i fixerum.

Der vil efter Dansk Folkepartis mening opstå livlig handel med narkotika af narkobagmænd omkring mulige fixerum.

Dansk Folkeparti ønsker på linje med Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere behandlingsgaranti, døgnbehandling og afvæning. Det vil give de hårde misbrugere en chance for at komme ud et hårdt misbrug.

Sprøjterum er ifølge FN's kontrolorgan desuden i strid med internationale konventioner.

Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget mener, at der er mange gode tanker i beslutningsforslaget om omsorg for, hjælp til og behandling af udsatte mennesker. Men derudover er der også nogle store dilemmaer.

Hovedproblemet for Kristeligt Folkeparti er, at sundhedsrum på trods af alle gode hensigter er og bliver fixerum, altså et sted, hvor man frit kan sprøjte narkotika i sig. Hvis disse sundhedsrum var væresteder/klinikker for narkomaner med al den omsorg, behandling og rådgivning, der ligger i beslutningsforslaget, men uden fixerum, så havde sagen været en anden.

Der er netop indført behandlingsgaranti for narkomaner, og Kristeligt Folkeparti mener, at ressourcerne i stedet bør bruges til at udnytte den netop indførte behandlingsgaranti samt til at give færdigbehandlede misbrugere resocialisering og efterværn, dvs. bl.a. bolig og job eller uddannelse.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF og RV) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet mener, at alle mennesker har krav på at få den omsorg og den hjælp, som de har brug for. Det gælder også for stofmisbrugere. De lever på bunden af samfundet, og ofte står de helt uden for. De er hjemløse, de er psykisk syge, de går ikke til læge, og hvis de henvender sig på skadestuer eller lignende med deres skavanker, bliver de afvist, fordi de er påvirkede, larmende eller truende. Det betyder ikke, at vi ikke skal hjælpe dem.

Stofmisbrugere har været en del af gadebilledet i mere end 30 år. De er en meget forskelligartet gruppe, og de har mange forskellige problemer ud over deres stofmisbrug. Nogle kan komme ud af deres misbrug med et behandlingstilbud. Andre har så mange psykiske skader af et liv med omsorgssvigt, at det hidtil ikke har kunnet lykkes for dem at blive i en behandling og f.eks. blive stoffri.

Det er disse mennesker, mindretallet ønsker at hjælpe ved at tillade forsøg med etablering af sundhedsrum i de byer og amter i Danmark, der måtte ønske det.

Et sundhedsrum er et fristed for stofmisbrugere. Det er et fristed, hvor de kan tage deres stoffer i ro og under hygiejniske forhold. Det er et sted, hvor der er sundhedspersonale til stede, der er vant til at se de skavanker, som stofmisbrugere har, ikke kun som følge af stofindtagelse under uhygiejniske forhold, men også på grund af et hårdt liv på gaden. Sundhedspersonerne kan supervisere og overvåge indtagelsen af nye stoffer og dermed forhindre, at nye skader pådrages.

Sundhedsrum betyder ikke et opgør med den hidtidige politik om stoffrihed. Det er derimod en håndsækning til de stofmisbrugere, der ikke kan overskue et behandlingstilbud her og nu. Modstanderne glemmer, at forudsætningen for en stoffri narkoman er en levende narkoman, og at det er ulige meget nemmere for en stofmisbruger at blive resocialiseret, hvis vedkommende ikke er fuldstændig ødelagt af livet som narkoman – psykisk og fysisk.

Mindretallet undrer sig over, at regeringen og dens støtteparti, Dansk Folkeparti, ikke ønsker at støtte dette forslag. Mindretallet mener ikke, at der kan være tvivl om at der er behov for et sundhedsrum som et skadesreducerende tiltag i narkotikapolitikken.

Mindretallets undren bliver ikke mindre af, at socialminister Henriette Kjær tidligere har indrømmet, at »Vi bliver nødt til at turde gå nye veje. I årevis har vi ført en fejlslagen politik over for de mest udstødte og særligt dem, der både er psykisk syge og misbrugere. De er havnet i rendestenen, fordi ingen har kunnet hjælpe dem.«

Dette forslag er en af de nye veje, som man med stor succes har gennemført i udlandet. Mens der i Danmark dør mellem 250 og 300 mennesker af stofmisbrug om året, er det mange andre steder lykkedes at nedbringe antallet af stofrelaterede dødsfald markant efter indførelsen af sundhedsrum. I Frankfurt er antallet af dødsfald for eksempel faldet til en fjerdedel.

Også Rådet for Socialt Udsatte støtter ideen om et sundhedsrum. I en pressemeddelelse om dette beslutningsforslag skriver de: »Som vilkårene er i dag, smittes alt for mange stofmisbrugere med uhelbredelige sygdomme eller dør af en overdosis. De er henvist til at indtage stofferne i det offentlige rum til fare for sig selv og for det omgivende samfund. Et sundhedsrum kan derfor redde menneskeliv og måske være det første skridt på vejen til stoffrihed. Det er alt andet lige lettere at forestille sig en tilværelse som stoffri, hvis man har liv og lemmer i behold.«

Mange stofmisbrugere lever uværdige liv på den åbne stofscene i blandt andet København. De er hjemløse, og de har ingen steder at indtage de stoffer, som de er afhængige af. Resultatet bliver, at de »fixer« på gaden, på trappesten eller hvor det nu kan lade sig gøre. Stofmisbrugerens stofindtagelse i det offentlig rum er ikke kun til gene for de beboere, der finder brugte kanyler i

deres baggårde eller må træde over skæve stofmisbrugere for at komme op i deres opgang; den er også til fare for stofmisbrugerne selv.

På den åbne stofscene lever stofmisbrugerne i evig frygt for politiet. De frygter at miste det stof, som de møjsommeligt og ofte med ulovlige metoder har skaffet sig. Derfor foregår indtagelsen af stofferne ikke med nogen særlig stor omhu og med de til rådighed stående hjælpemidler som for eksempel vand fra en vandpyt eller det, der er værre.

Skaderne udebliver ikke: Sår og infektioner er følgen af de uhygiejniske forhold, og når stofmisbrugerens sjusker med indtagelsen af stoffer, er risikoen for en overdosis også overhængende. En overdosis, der kan vise sig at blive fatal, hvis stofmisbrugerens indtager stoffet alene et sted, hvor der ikke er nogen til at hjælpe.

Det er flot, at regeringen har indført en garanti for behandling på 14 dage, men narkotikapolitikken går kun på ét ben, hvis man ikke samtidig ser på, hvordan man kan forbedre forholdene for de mennesker, det ikke er lykkedes at komme ud af stofmisbrug. Mange stofmisbrugere har været i mange behandlinger uden succes og har ikke psykisk overskud til at forsøge sig en gang til.

Med oprettelsen af sundhedsrum ville det være muligt at lette disse menneskers hverdag markant.

Forslaget har af forslagsstillerne været sendt i høring hos:

Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere,

Landsforeningen for Human Narkobehandling, Clean House,

Den Danske Dommerforening,

Foreningen af Politimestre i Danmark,

Advokatrådet,

Den Sociale Ankestyrelse,

Amtsrådsforeningen,

Kommunernes Landsforening,

Københavns Kommune,

Frederiksberg Kommune,

Den Almindelige Danske Lægeforening,

Dansk Psykiatrisk Selskab,

Dansk Socialrådgiverforening,

Socialpædagogernes Landsforbund,

Landsforeningen for Socialpædagoger,
 Forbundet af Offentligt Ansatte,
 Centerlederforeningen,
 Formidlingscentret for Socialt Arbejde,
 Sammenslutningen af boformer efter servicelovens § 94,
 Brugerforeningen for aktive stofmisbrugere,
 Landsforeningen af væresteder for stofafhængige og tidligere stofafhængige (LVS),

Dansk Psykologforening og
 Rådet for Socialt Udsatte.

Enhedslisten, Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Hans Andersen (V) Ester Larsen (V) Preben Rudiengaard (V) Jørgen Winther (V) nfm.

Birthe Skaarup (DF) fmd. Anita Knakkegaard (DF) Else Theill Sørensen (KF)

Pia Christmas-Møller (KF) Tove Videbæk (KRF) Jette Bergenholz Baurtrup (S)

Lars Kramer Mikkelsen (S) Lone Møller (S) René Skau Björnsson (S)

Sophie Hæstorp Andersen (S) Lene Garsdal (SF) Kamal Qureshi (SF) Naser Khader (RV)

Enhedslisten, Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende B 68

Bilagsnr.	Titel
1	Notat om brugerrum fra Center for Narkotika Indsats
2	Spm. 1 om kommentar til notat fra Center for Narkotika Indsats, til indenrigs- og sundhedsministeren
3	Henvendelse af 14/2-03 fra Hiv-Danmark
4	Spm. 2 om kommentar til henvendelse af 14/2-03 fra Hiv-Danmark, til indenrigs- og sundhedsministeren
5	Svar på spm. 1 om kommentar til notat fra Center for Narkotika Indsats, fra indenrigs- og sundhedsministeren
6	Pressemeddelelse: »Etablering af fixerum (sundhedsrum) kan redde menneskeliv«, fra Rådet for Socialt Udsatte
7	Henvendelse af 27/2-03 fra PårørendeForeningen Landsforeningen for Human Narkobehandling
8	Spm. 3 om kommentar til henvendelse af 27/2-03 fra PårørendeForeningen Landsforeningen for Human Narkobehandling, til indenrigs- og sundhedsministeren
9	Henvendelse af 6/3-03 fra Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere
10	Spm. 4 om kommentar til henvendelse af 6/3-03 fra Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere, til indenrigs- og sundhedsministeren
11	Svar på spørgsmål S 2162 vedrørende fremtidig narkotikapolitik i Danmark, fra indenrigs- og sundhedsministeren
12	Svar på spm. 2 om kommentar til henvendelse af 14/2-03 fra Hiv-Danmark, fra indenrigs- og sundhedsministeren Svar på spm. 3 om kommentar til henvendelse af 27/2-03 fra PårørendeForeningen Landsforeningen for Human Narkobehandling, fra indenrigs- og sundhedsministeren Svar på spm. 4 om kommentar til henvendelse af 6/3-03 fra Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere, fra indenrigs- og sundhedsministeren
13	Henvendelse af 26/2-03 fra Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere
14	Henvendelse af 19/3-03 fra Dansk Psykolog Forening
15	Henvendelse af 13/8-02 fra Den Danske Dommerforening
16	Henvendelse af 2/4-03 fra Center for Misbrug i Ribe Amt
17	Henvendelse af 7/4-03 fra Rådet for Socialt Udsatte
18	Spm. 5 om kommentar til henvendelse af 7/4-03 fra Rådet for Socialt Udsatte, til indenrigs- og sundhedsministeren
19	Henvendelse af 4/4-03 fra Landsforeningen af Væresteder for Stofafhængige og tidligere stofafhængige
20	Spm. 6 om kommentar til henvendelse af 4/4-03 fra Landsforeningen af Væresteder for Stofafhængige og tidligere stofafhængige, til indenrigs- og sundhedsministeren
21	Henvendelse af 9/4-03 fra Socialpædagogernes Landsforbund
22	Spm. 7 om kommentar til henvendelse af 9/4-03 fra Socialpædagogernes Landsforbund, til indenrigs- og sundhedsministeren

Bilagsnr.	Titel
23	Henvendelse af 7/4-03 fra Dansk Socialrådgiverforening
24	Spm. 8 om kommentar til henvendelse af 7/4-03 fra Dansk Socialrådgiverforening, til indenrigs- og sundhedsministeren
25	Henvendelse af 9/4-03 fra Københavns Kommune
26	Spm. 9 om kommentar til artikel af 8/4-03 fra Vancouver Sun, til indenrigs- og sundhedsministeren
27	1. udkast til betænkning
28	Svar på spm. 5 om kommentar til henvendelse af 7/4-03 fra Rådet for Socialt Udsatte, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 6 om kommentar til henvendelse af 4/4-03 fra Landsforeningen af Væresteder for Stofafhængige og tidligere stofafhængige, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 7 om kommentar til henvendelse af 9/4-03 fra Socialpædagogernes Landsforbund, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 8 om kommentar til henvendelse af 7/4-03 fra Dansk Socialrådgiverforening, fra indenrigs- og sundhedsministeren
	Svar på spm. 9 om kommentar til artikel af 8/4-03 fra Vancouver Sun, fra indenrigs- og sundhedsministeren